

KONKURENCYJNOŚĆ ROSZCZEŃ Z USTAW:

O ZWALCZANIU NIEUCZCIWEJ KONKURENCJI I PRAWO WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

Prof. dr hab. Ewa Nowińska, Katedra Prawa Własności Intelektualnej UJ

Prawo na dobrach niematerialnych obejmuje szereg efektów intelektualnej działalności człowieka, o różnym charakterze i różnej wadze społecznej.

W drugiej połowie XIX wieku dostrzeżono konieczność zbudowania ochrony dla rozwiązań przydatnych dla przemysłu, co stało się nagłą potrzebą w czasie, gdy przygotowywano w Paryżu światową wystawę osiągnięć z zakresu przemysłu. Gwałtowny rozwój rozwiązań technicznych wywołał silną konkurencję właśnie w tym zakresie. Nie wystarczyło wprowadzenie odpowiednich zasad w systemach

krajowych także ze względu na wielkie wystawy, prezentujące nowe rozwiązania techniczne.

W marcu 1883 roku w Paryżu odbyła się przygotowywana od lat konferencja, na której przyjęto Konwencję o ochronie własności przemysłowej i utworzono Biuro Ochrony Własności Przemysłowej. Po szeregu nowelizacjach aktualnie obowiązuje jej tekst sporządzony w Sztokholmie w 1967 r.

Przedmiotem regulacji z zakresu **własności przemysłowej**, zgodnie z art. 1 Konwencji, są:

- patenty na wynalazki,
- wzory użytkowe,
- wzory przemysłowe,
- znaki towarowe,
- znaki usługowe,
- nazwa handlowa i oznaczenia pochodzenia lub nazwy pochodzenia,
- jak również zwalczanie nieuczciwej konkurencji.

Konwencja paryska jest pierwszą z szeregu umów międzynarodowych regulujących zasady ochrony własności przemysłowej.

Do najważniejszych zaliczyć należy Konwencję o ustanowieniu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (Sztokholm 1967 z dalszymi zmianami) i Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności Intelektualnej – TRIPS – Marakesz 1994 r.). Pierwsza ze wskazanych umów jako przedmioty „**własności intelektualnej**” wymienia:

- dzieła literackie, artystyczne, naukowe,
- artystyczne wykonania,
- wynalazki,

- odkrycia naukowe,
- wzory przemysłowe,
- znaki towarowe,
- nazwy handlowe,
- oznaczenia handlowe,
- ochrona przed nieuczciwą konkurencją
- oraz wszelkie inne prawa dotyczące działalności intelektualnej w dziedzinie przemysłowej, naukowej, literackiej i artystycznej.

Tak więc połączono pod jedną nazwą, zarówno efekty działalności intelektualnej, znajdujące zastosowanie w przemyśle, mające cechy utworu lub inne elementy twórcze.

Zasadniczo każdy efekt intelektualnej aktywności człowieka jest chroniony odrębną grupą przepisów, które ze względu na swój generalny charakter, łączą postanowienia ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Zasady ochrony przedmiotów własności przemysłowej a ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Zgodnie z art. 1 ustawy Prawo własności przemysłowej, normuje ona **stosunki w zakresie wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych**.

Środki ochrony odpowiednich praw zgrupowane zostały następująco: dział II ustawy wskazuje roszczenia dotyczące wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych, zaś dział III – roszczenia dotyczące znaków towarowych i oznaczeń geograficznych.

Do postanowień drugiej ze wskazanych w tytule ustaw odsyła art.2 pwp, stwierdzając mianowicie: *Zwalczanie nieuczciwej konkurencji reguluje odrębna ustawa.*

Poniżej w koniecznym skrócie przedstawiam główne różnice w przedmiotach ochrony.

● **Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji** chroni obrót rynkowy, swobodę konkurencji przed nieuczciwym przejmowaniem klientów, „wdzieraniem” się w pozycję rynkową innego przedsiębiorcy.

Zasadniczo nie chodzi tu zatem o kwestie związane z respektowaniem praw podmiotowych przedsiębiorców (choć nie jest to wyłączone), lecz o zagwarantowanie, że zdobyte miejsce rynkowe nie będzie atakowane przez innego uczestnika obrotu w sposób, który jest sprzeczny z prawem lub z dobrymi obyczajami.

Jednak dla korzystania z praw własności przemysłowej szczególnie ostatnia wskazana przesłanka ustawowa ma znaczenie, bowiem w świetle ocen opartych o dobre obyczaje może nie wystarczać powołanie się na te prawa. Ustawa ta służy także ochronie tych rozwiązań z zakresu własności przemysłowej, które z takich czy innych względów, nie korzystają z wyłączości na podstawie odpowiednich przepisów. Jak podkreśla się, ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pełni rolę uzupełniającą wobec ustawy Prawo własności przemysłowej.

● **Ustawa Prawo własności przemysłowej** kreuje i chroni prawa podmiotowe powstałe w odniesieniu do wynalazków, wzorów użytkowych i przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych. **Przewidziana tu ochrona jest zatem oparta o prawa gwarantujące monopol korzystania z ich przedmiotów.**

Tak więc **przepisy obu ustaw mogą znaleźć zastosowanie zarówno dla ochrony praw własności przemysłowej (zbieg norm), jak i rynkowych interesów uprawnionego, przeciw czynom co najmniej im zagrażającym.**

Wybór odpowiedniej podstawy prawnej zależy od podmiotu poszukującego ochrony, co prowadzić może niekiedy do równoczesności przywołanych podstaw prawnych.

UJEDNOLICANIE PRZEPISÓW PRAWA PATENTOWEGO – DŁUGI PROCES

Historia negocjowania na forum Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) traktatu ujednocniającego na poziomie międzynarodowym przepisów prawa patentowego jest niemal tak długa, jak prace nad stworzeniem systemu patentu jednolitego w Unii Europejskiej.

Sięga ona początków lat 80., kiedy podjęto pierwszą próbę wypracowania przepisów harmonizujących podstawowe zasady materialnego prawa patentowego. Mimo, iż w trakcie prac nad traktatem ujawniły się duże rozbieżności stanowisk w zasadniczych kwestiach, doprowadzono do zwołania konferencji dyplomatycznej w Hadze w 1991 r. z nadzieją, że istniejące kontrowersje uda się jednak rozstrzygnąć w ciągu trzech tygodni obrad. Niestety, konferencja zakończyła się całkowitym fiaskiem, a prace nad traktatem zostały zablokowane na kilka lat.

Kolejną próbę podjęto pod koniec lat 90. tworząc w 1998 r. Stały Komitet Prawa Patentowego (SCP). Nowy Komitet podjął prace przerwane po konferencji dyplomatycznej i kontynuował je na podstawie niewiele zmienionego tekstu projektu traktatu, który był przedmiotem poprzednich negocjacji. Szybko okazało się, że siedmioletnia przerwa nie doprowadziła do zmiany stanowisk i odżyły kontrowersje wokół podstawowych zasad materialnego prawa patentowego, które

uniemożliwiły osiągnięcie porozumienia i przyjęcie traktatu w 1991 r. W tej sytuacji postanowiono, że ujednocnianie przepisów prawa patentowego na poziomie międzynarodowym winno dokonywać się stopniowo, a pierwszym krokiem w tym kierunku powinno być przyjęcie traktatu, regulującego na początek jedynie kwestie formalne i proceduralne.

Tak doszło do zwołania w 2000 r. konferencji dyplomatycznej w Genewie, której wynikiem było przyjęcie Traktatu o prawie patentowym (PLT). Trudno jednak w tym przypadku mówić o sukcesie, gdyż Traktat jest efektem tak wymuszonego kompromisu, że musiało upłynąć pięć lat, aby dokumenty ratyfikacji złożyła, wymagana do jego wejścia w życie, liczba 10 państw. Obecnie jego stronami są 32 państwa, z czego jedynie 14 państw członkowskich Unii Europejskiej.

Następna runda negocjacji, tym razem już dla uzgodnienia podstawowych zasad i zakresu materialnych regulacji prawa patentowego, rozpoczęła się w maju 2001 r. W toku prac Komitetu,